

Cộng đồng kinh tế ASEAN

THỜI CƠ VÀ THÁCH THỨC!

Từ hôm nay, 1-1-2016, Cộng đồng kinh tế ASEAN (AEC) chính thức hình thành. Sự kiện này mở ra thêm nhiều cơ hội cũng như thách thức cho Việt Nam nói chung và TP Cần Thơ nói riêng trong tiến trình hội nhập kinh tế quốc tế.

AEC - tiến trình hội nhập

Năm 2003, Hội nghị cấp cao ASEAN đã thông qua hiệp định lịch sử có tên gọi là "Tuyên bố Hòa hợp Bali II" - đặt nền móng cho việc thiết lập Cộng đồng ASEAN vào năm 2020. Năm 2007, 10 quốc gia ASEAN thỏa thuận đẩy nhanh tiến độ đến năm 2015. Ngày 22-11-2015, 10 nước ký văn kiện lịch sử: Tuyên bố hình thành Cộng đồng ASEAN.

Theo lộ trình, AEC chính thức có hiệu lực từ hôm nay, 1-1-2016. Ông Phạm Bình An, Giám đốc Trung tâm WTO, Viện Nghiên cứu và phát triển TP Hồ Chí Minh, cho biết: AEC là liên kết kinh tế khu vực dựa trên kế hoạch tổng thể gồm 4 "trụ cột" chính. Trụ cột 1: thị trường đơn nhất và cơ sở sản xuất chung. Đây là trụ cột quan trọng nhất, bảo đảm tự do với 5 yếu tố sản xuất kinh doanh: hàng hóa, dịch vụ, đầu tư, vốn, di chuyển và lao động có tay nghề; giúp doanh nghiệp (DN) xây dựng và sử dụng nguồn lực hiệu quả hơn. Trụ cột 2 là khu vực kinh tế cạnh tranh: xây dựng chính sách cạnh tranh ở tất cả các nước nhằm thúc đẩy cạnh tranh công bằng; bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, khuyến khích phát triển quyền sở hữu trí tuệ... Trụ cột 3: phát triển kinh tế cân bằng là đặc thù của AEC hướng đến phát triển DN nhỏ và vừa, sáng kiến hội nhập ASEAN... để thu hẹp khoảng cách giữa các nước ASEAN, hướng tới mục tiêu hội nhập. Trụ cột 4: Hội nhập kinh tế toàn cầu với mục tiêu tăng cường quan hệ ngoại khối và đảm bảo vai trò trung tâm của ASEAN. "Đến nay, AEC đã thực hiện đạt 94,5% lộ trình của AEC và tiếp tục hoàn thiện. Có thể nói, AEC chính là nơi để Việt Nam và các quốc gia trong ASEAN tập dượt khi hội nhập sâu hơn vào nền kinh tế toàn cầu" - ông Phạm Bình An nhận định.

Hoạt động sản xuất tại Công ty cổ phần May Tây Đô.

AEC đưa đến cơ hội, thách thức gì?

Việt Nam gia nhập từ năm 1995 và được đánh giá là một trong những quốc gia tích cực trong ASEAN. Tuy nhiên, theo các chuyên gia, sự quan tâm của DN về ASEAN chưa cao. Điều này thể hiện thị trường xuất khẩu của Việt Nam vào nội khối thấp, chỉ từ 12-14% kim ngạch. Nhiều tiêu chuẩn, thể chế của Việt Nam chưa hài hòa; thông tin về AEC cũng như các hiệp định thương mại tự do khác đến DN rất ít, chưa chuyên sâu. Trên hết, Việt Nam là nước kém phát triển trong ASEAN.

Tuy nhiên, AEC cũng mở ra nhiều triển vọng, cơ hội cho Việt Nam, nhất là cho DN. Ông Phạm Bình An, Giám đốc Trung tâm WTO, Viện Nghiên cứu và phát triển TP Hồ Chí Minh, cho rằng: AEC mở ra cơ hội giao thương nội khối lớn. Bởi, các nước ASEAN gắn gũi với Việt Nam về khoảng cách và văn hóa. Hiện, giao dịch nội khối

dù còn thấp, nhưng tiêu chuẩn hàng hóa xuất khẩu không quá khắt khe; chi phí vận chuyển thấp, thủ tục tương đối đơn giản... AEC cũng mở ra cơ hội về đầu tư. Theo đó, Việt Nam có cơ hội thu hút đầu tư từ các nước trong ASEAN, nhất là từ các nước đang phát triển, các công ty đa quốc gia; mở rộng đầu tư ra các nước trong khu vực. Đặc biệt, xu hướng hiện nay, các nước lớn, các tập đoàn kinh tế lớn hay các công ty đa quốc gia đã không còn chú trọng Trung Quốc, mà thay vào đó là một quốc gia ở Đông Nam Á. Trong đó, Việt Nam nổi lên là một ứng viên sáng giá... Ngoài ra, DN Việt Nam có thể tham gia chuỗi kết nối, sản xuất hàng hóa khu vực và quốc tế; liên kết ngang trong đầu tư sản xuất để tăng sức mạnh và xuất khẩu. "Chúng ta sẽ tận dụng các cơ hội từ AEC mang lại như thế nào? Đó mới là vấn đề lớn! Bởi, nếu không các cơ hội sẽ trở thành thách thức. Không

khéo, nhà đầu tư vào Việt Nam sử dụng lao động giá rẻ, tận dụng các ưu đãi về đất đai, thuế suất... trong thời gian đầu rồi rút lui. Điều này đồng nghĩa, Việt Nam dễ rơi vào bẫy thu nhập trung bình: chỉ làm gia công, không được hưởng lợi và không nắm được chuỗi giá trị gia tăng từ AEC cũng như quá trình hội nhập mang lại" - ông Phạm Bình An cảnh báo.

Chính quyền, DN cần làm gì?

Từ năm 2014 đến nay, TP Cần Thơ đã tổ chức nhiều hội thảo tuyên truyền một số hiệp định tự do thương mại mà Việt Nam đã ký kết. Ông Trương Quang Hoài Nam, Phó Chủ tịch UBND TP Cần Thơ, cho biết: "Thành phố đã giao Viện Kinh tế - Xã hội nghiên cứu, giúp lãnh đạo thành phố nhìn nhận một cách thấu đáo tiến trình hội nhập, trong đó có AEC tác động đến TP Cần Thơ như thế nào trong tương lai cũng như lâu dài... Hội nhập kinh tế quốc tế, nếu không có sự chuẩn bị kỹ, chúng ta sẽ thua. Vì vậy, từng sở ngành cần nghiên cứu sâu hơn, trên cơ sở đó xây dựng kế hoạch hành động phù hợp với từng ngành, từng lĩnh vực cụ thể để giúp DN thành phố hội nhập thành công".

Nhưng thực tiễn, một bộ phận DN, người dân vẫn còn lơ là với hội nhập. Vì vậy, nhiều ý kiến cho rằng, thời gian tới, các bộ, ngành hữu quan, chính quyền các cấp cần tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa công tác tuyên truyền về AEC cũng như các hiệp định thương mại tự do nước ta đã ký kết hoặc đang đàm phán; có chương trình, chiến lược hỗ trợ DN, trọng tâm là cải thiện môi trường đầu tư và kinh doanh. Ngoài ra, cần nâng chất hoạt động của các tổ chức hội, hiệp hội để các tổ chức này hỗ trợ thiết thực DN mạnh lên, đủ khả năng cạnh tranh với nước ngoài.

Ông Phạm Bình An, Giám đốc Trung tâm WTO, Viện Nghiên cứu và phát triển TP Hồ Chí Minh, cho rằng: DN cần chuẩn bị tâm thế sẵn sàng, không ỷ lại vào chính quyền. Bởi hội nhập là chuyện của DN. DN cần chủ động nắm bắt thông tin thị trường, các chính sách thuế... từ đó xây dựng chiến lược kinh doanh (trung và dài hạn). Vấn đề quan trọng nhất là DN cần củng cố các chuẩn mực kinh doanh, đáp ứng yêu cầu kết nối chuỗi giá trị. Khi hội nhập sâu, thị trường sẽ đồng nhất. Vì vậy, ngay từ bây giờ, DN cần có chiến lược xây dựng thương hiệu, xây dựng lòng tin sản phẩm trong lòng người tiêu dùng.

Bài, ảnh: HÀ TRIỀU